

Møtereferat**Støttegruppemøte luftsystemer****Møte 1/2021, 20. jan 2021**

Tid (dato, fra kl til kl):	2021-01-20 kl. 13:00-15:00	Sted:	Pexip møte,
Innkalt av (avd og navn):	Ronny Fagereng, FD		
Ordstyrer:	Ronny Fagereng, FD VI 1	Referent:	Terje Nylund, FSi
Deltakere:	Ylva Fredriksen, FMA Harald Aamoth, FD IV Arne Omedahl, FD VI III Lars Hansen, FD VI I Åge Skøelv, FFI/FD Hans Blundel, FST Per Egil Lindqvist, LST Arnstein Frømyr, FSi/Berget Hans Fredrik Hansen, FSi/Nammo Steinar Østby, FSi/SAAB Rune Fleischer, FSi/Thales Øivind Klausen, FSi/Indra Stein Engen, FSi/Nordic Unmanned Dag Edvind Huseby, FSi/KAMS Roar Bergqvist Larsen, FSi/KDA Terje Nylund, FSi		

Saksliste:	Eventuell innleder, tid:
1.	Innledning Fagereng ønsket velkommen. Det er ingen kommentarer til referatet fra møte 3/2020.
2.	Generell status for delportefølje luftsystemer Arbeid med luftvern, helikopter og forsvarsindustrielle vurderinger har høyfokus i programområdet. Forsvarets langtidsplan er ikke tatt inn i FAF og det er ikke ventet at dy FAF vil være ute før til våren. Mindre prosjekter som CUAV og UAV fremkommer ikke i vedlegget, men er under arbeid. Endringen av ansvar og myndighet mellom FD og FST, der FD er oppdragsgiver og FST prosjekteier, er ikke fullført. Se ellers vedlegg for investeringsplan innen området.
3.	Strategisk satsing luftvern Satsningen på luftvern kan i grovt deles i tre.

1. oppdatering av NASAMS til versjon III, der kampluftvern integreres
2. NASAMS IV, styrkning til tre batterier
3. NASAMS V, utvidelse med langtrekkende effektorer med supporterende sensorer og KKI.

Vedlegget har angitt et prosjekt PXXX som vil ta opp i seg både pågående prosjekter, mulige og planlagte prosjekter. Det er ikke pr nå klarlagt hvordan prosjekteier vil håndtere gjennomføringen av denne samlingen av prosjekter.

NASAMS forum er opprettet og har sitt første møte 26 januar. Sammensetning, vil bestå av relevante myndighetspersoner i FD og forsvarsetatene, industrien vil ha både faste og tiltredende medlemmer. Invitasjon til møtet 26 januar er sendt ut.

4. **Ny helikopterkapasitet**

Stortingets romertallsvedtak er under behandling i Regjeringen. Når denne behandlingen er ferdig forventer FD at den skal operasjonaliseres. Denne operasjonaliseringen vil få betydning for P7626 Videreføring av Bell 412. I tillegg forventes det vil komme nye prosjekter.

FSi spurte om det er konklusjoner eller delkonklusjoner fra rapporten sjefen for luftforsvaret annonserte høsten 2020. Hun uttalte da at de skulle produsere en rapport og som skulle adresser hva som er realistisk å få ut av helikoptersystemer. FS og LST hadde ingen info pr nå, de kommer tilbake med info på et senere tidspunkt.

5. P2078 - RFQ prosessen og norsk industris muligheter til å koble seg opp mot de som har mottatt forespørsel.

RfP er sendt ut med svarfrist tidlig mai, etter en måneds utsettelse grunnet korona.

FD vil ikke frigjøre hvem som har fått tilsendt RfP. Dette begrunnes med konkurranseforhold. Denne informasjonen må eventuelt frigjøres av FMA.

FSi kommenterte at FD har tidligere uttalt at de ville overføre kunnskap om prosjektet til nasjonal industri for gjennom det muliggjøre at industrien kunne konkurrere om underleveranser til hovedleverandører. FD uttalte den gang at dette skulle FD gjøre for å sikre at FMA og aktuelle hovedleverandører mhp ikke skulle få problemer med likebehandling.

FSi tar et aksjonspunkt der innspillet til FIV oppdateres med en oversikt over medlemmer som kunne være aktuelle underleverandører til en hovedleverandør. Denne informasjonen vil FD kunne benytte til(Ronny her må du fylle inn)

6. **Status forsvarsindustrielle vurderinger (FIV)**

Oversikt over status FIV er i vedlegg.

Av de i planlagte har FSi gitt innspill til P7626 Videreføring av Bell 412. Dersom omfanget har skulle endres grunnet LTP kan det være aktuelt med nytt innspill. Men ikke til P7820 MLU C-130J og P7167 Sindre II levetidsforlengelse.

7. **AI, robotikk og autonomi sett fra luft.**

FSi innledet med at utviklingen på dette området går svært fort. Og det skjer en rivende utvikling på sivil side i Norge der en rekke områder benytter teks UAV og USV til oppgaver som tidligere måtte benyttes bemannede luftfartøy eller undervannsfarkoster. De rapporterte erfaringene fra Nagorno-Karabakh der droner synes å ha hatt en avgjørende virkning er nok et eksempel på at teknologien har funnet sin plass i militære operasjoner. På nasjonal militær side har FSi kun sett initiativer på taktisk nivå uten at det har vært referert til en overordnet plan for utnyttelse av fordelene som teks droner gir eller overordnet plan for beskyttelse mot dem.

Norske bedrifter leverer operative drone tjenester både nasjonalt og internasjonalt og har opparbeidet seg erfaring i å se konseptuelt på mulighetene som den nye teknologien gir. Nasjonal industri kan med fordel brukes til sparringspartner dersom Forsvaret skulle velge å starte et overordnet konseptuelt arbeid på området.

FD informerte om at det vil bli fremlagt en luftromsstrategi i regjeringen 11. mars. Denne vil kunne adressere noe av de regulative utfordringene som er ved til eks bruk av UAVer.

FD IV, FD VI, FST og FSi vil alle ta opp dette temaet i presentasjoner som klargjøres til neste Støttegruppemøte.

8. **Programkonferanse Luftsystemer 2021 og 2022**

FSi rapporterte kort fra tilbakemeldinger fra de digitale konferansene.

- Generelt gode tilbakemeldinger
- Speed date fungerte for de fleste bedre enn ved fysiske møter.
- Lite tilgang til speed date for sjøsystemer
- Uttrykt ønske fra svært mange at fysiske kontaktflater er viktig og etterlengtet.

FD vil intern drøfte hvordan de ser for seg gjennomføringen av programkonferanser i fremtiden.

FSi poengterte at industrien ser store utfordringer ved å gjennomføre programkonferanser svært konsentrert. Det er å foretrekke at disse legges fordelt over året.

	FSi og FD er enige om at det ikke gjennomføres programkonferanse våren 2021.	
9.	Dato og forslag til agendapunkter for neste SGM-møte. Neste møte gjennomføres 4.mai 13-15. Agendapunkter bla: <ul style="list-style-type: none">• AI, robotikk og autonomi (droner)• FAF• Helikopter• Arbeid med operasjonalisering av ny "Meld.St.nr 9"	
10.	Eventuelt Spørsmål om status P7922 Luftromsevakuering. FD svarer at prosjektet er godkjent og Forsvaret er i slutfasen av kontraktsforhandlingene med et flyselskap.	